

ADÖLESAN GEBELİKLERİN YAYGIN OLDUĞU BİR BÖLGEDE ANNE VE YENİDOĞAN SAĞLIĞI

Halk sağlığı açısından halen bütün dünya ülkelerinde önemli bir sorun olan adölesan dönemde gebe kalmak ve bunun sonucunda da anne olmak, fiziksel, psikolojik ve sosyal açıdan istenen olgunluğa ulaşmamış genç kadının ve doğacak yavrusunun sağlığını olumsuz yönde etkilemektedir. Dünyada adölesan gebeliğin görülme sıklığı %3.2-42,0 arasında değişirken, ülkemizde bu oran %4,0-7,0 arasındadır.

Araştırmanın amacı, Aydın İli İncirliova İlçesi'ndeki Acarlar Sağlık Ocağı Bölgesi'nde 01.04.2008-30.09.2008 tarihleri arasında doğum yapan kadınlarda adölesan gebeliklerin oluşumuna etki eden risk faktörlerini ve adölesan gebeliklerin oranını saptayarak, anne ve yenidoğan sağlığı açısından oluşan risk faktörlerinin belirlenmesidir.

Aydın İli İncirliova İlçesine bağlı Acarlar Sağlık Ocağı Bölgesinde 01.04.2008-30.09.2008 tarihleri arasında doğumla sonuçlanan gebelikler ile lohusalık ve yenidoğan dönemi üzerine yapılan kesitsel tipte bir izlem araştırmasıdır. Acarlar Sağlık Ocağı Bölgesi'nde 01.04.2008 -30.09.2008 tarihler arasında doğum yapan kadınlar ve bu kadınların yenidoğan çocukları araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu çalışmada örnek seçilmeyip tüm evrene ulaşılması hedeflenmiştir.

Bağımsız değişken olarak yerleşim yeri, kadının/eşinin yaşı, kadının/eşinin eğitim durumu, kadının/eşinin mesleği, kadının/eşinin sosyal güvence durumu, kardeş sayısı, anne ve babasının eğitim durumu, evlilik süresi, eşyle arasındaki akrabalık ve resmi nikâh bulunma durumu, evlenirken başlık parasının ödenme durumu, aile tipi, ilk evlilik yaşı, ilk evliliğindeki karar verme durumu, evlilik sayısı, farklı eşlerden çocuğunun olma durumu, ailesinin gelir durumu, kronik hastalık ve özürllülük bulunma durumu, ilk gebelik yaşı, önceki gebeliklerinin öyküsü, gebelik ve doğum öncesi danışmanlık alma durumu, gebelik öncesi aile planlaması yöntem kullanma durumu değerlendirilmiştir. Adölesan gebeliğin neden olduğu sonuçlar bakımından, doğum öncesi bakım alma durumu, sıklığı, ilk olarak doğum öncesi bakım alma zamanı, gebelikte sigara ve alkol kullanma durumu, gebelikte sağlık sorunu yaşama durumu, gebeliğin sonlandığı yer sorgulanmış olup doğumun gerçekleştiği hastanedeki kayıtlara göre doğum sonucuyla ilgili bilgiler, sağlık ocağı kayıtlarına göre kadının yaşı, kadının lohusalık dönemindeki izlem sonuçları, yeni doğanın yedinci ve 28. gündeki izlem sonuçları değerlendirilmiştir. Yapılan izlemler sırasında yeni doğanın beslenme durumu ile sağlık sorunu yaşama durumu, lohusalık döneminde kadının sağlık sorunu yaşama durumu ile aile planlaması yöntemi kullanma durumu sorgulanmıştır.

Araştırmanın istatistiksel analizleri SPSS 11,5 paket programı kullanılarak yüzde dağılımlar, aritmetik ortalamalar, karşılaştırmalarda ki-kare, Fisher'in kesin testi, Student t testi, Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Sonuçlar, anlamlılık $p < 0.05$ düzeyinde değerlendirilmiştir.

Doğum yapan adölesanların tüm doğumlara oranı %44,6 olarak bulundu. Adölesan kadınların yaş ortalaması $16,81 \pm 1,56$ 'dir. Adölesan kadınların tamamı Acarlar Beldesi'nde yaşamaktadır ($p=0,005$). Adölesan kadınlarda resmi nikâh olmaması ($p=0,000$), geniş aile tipine sahip olması ($p=0,000$), eşinin çalışmaması ($p=0,000$) ve sosyal güvencesi olmaması ($p=0,008$) anlamlı olarak daha yüksektir. Adölesan kadınların ilk evlilik yaşlarının ortalaması $15,10 \pm 1,28$, ilk gebelik yaş ortalaması $15,71 \pm 1,37$ 'dir. Tüm gruplarda obstetrik komplikasyon, LBW, SGA, LGA ve perinatal ölüm sıklığı açısından istatistiksel olarak anlamlı bir fark yoktur. Annesi adölesan olan canlı doğan bebeklerin doğum ağırlıklarının ($p=0,042$) ve Pİ değerlerinin ($p=0,014$) ortalaması, annesi adölesan olmayanlara göre anlamlı olarak daha düşüktür.

Bu araştırma doğrultusunda buldukları sosyodemografik özellikler ve evliliğin yol açtığı etkiyle daha çok sağlık ve sosyal problemlerle karşılaştıkları düşünülen adölesanlar için etkili hizmet ve programların düzenlenmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, adölesan gebelik, yenidoğan,

İletişim Adresi: Dr. Hüseyin Demiröz

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi,

Halk Sağlığı Anabilim Dalı, 09100 Aydın, Türkiye

Telefon: +90 256 225 31 66

Fax : +90 256 212 31 69

GSM : +90 505 271 43 12

E-mail : hdemiroz67@yahoo.com.tr